

Valvira

Terveydenhuollon ammattihenkilön vastuu, velvollisuudet ja oikeudet

Riitta Pöllänen

Ylilääkäri

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira),
Valvontaosasto

Valvira

Miten potilaan/asiakkaan oikeus hyvään hoitoon ja kohteluun voidaan turvata?

- Asianmukaisella koulutuksella, kokemuksella ja ammattitaidolla sekä omavalvonnalla
- Kouluttajien, samaistumiskohteiden ja avainasiantuntijoiden hyvällä esimerkillä
- Asianmukaisilla työn järjestelyillä
- Hyvällä työyhteisöllä, hyvällä kollegiaalisuudella
- Hyvällä esimiestoiminnalla
- Hyvällä työnantajatoiminnalla
- Järjestöjen ohjeilla ja linjauksilla
- Viranomaisten ohjauksella ja valvonnalla

Valvira

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ohjaavat ja valvovat mm.:

- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
- Aluehallintovirastot AVIt (ent. lääninhallitukset)
- THL, TTL ja FIMEA
- Eduskunnan oikeusasiamies
- Oikeuskansleri
- Tietosuojavaltuutettu
- Potilasvakuutuskeskus PVK, potilasvahinkolautakunta
- Kuluttajaviranomaiset
- Poliisi
- Hallinto-oikeudet, tuomioistuimet

Valvira

Visio ja perustehtävä

VISIO 2015

Valvira **varmistaa** väestön oikeuden terveyttä ja hyvinvointia tukevaan elinympäristöön sekä **riittäviin ja turvallisiin sosiaali- ja terveystalveluihin.**

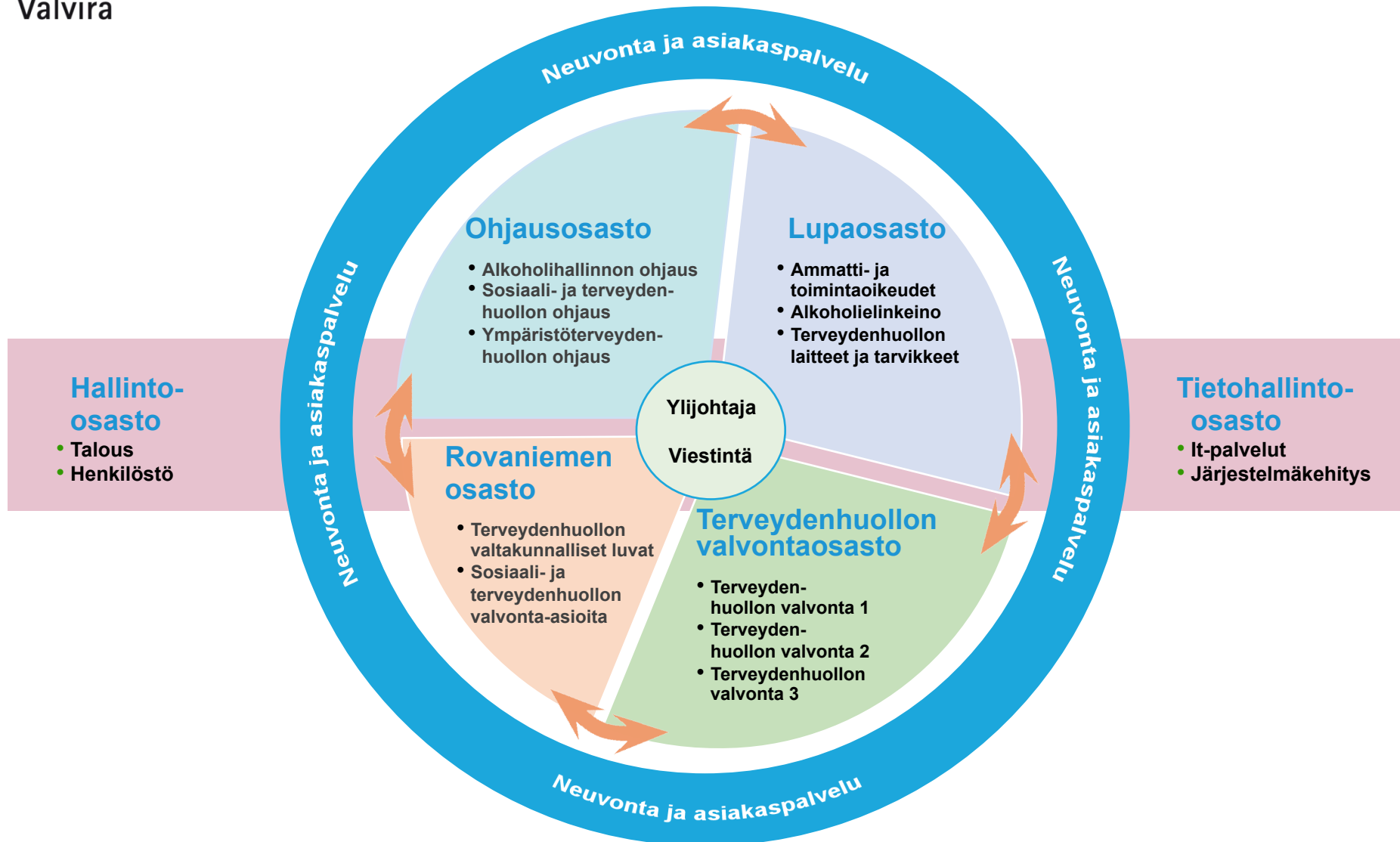
PERUSTEHTÄVÄ

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira on STM:n hallinnonalan keskusvirasto, joka edistää väestön terveyttä ja toimintakykyä valvonnan edellyttämän ohjauksen sekä ennakoivan ja jälkikäteisen valvonnan keinoin.

Valvira

Valviran Organisaatio 1.6.2013

Työmme perustuu asiantuntemukseen, tarkoituksenmukaisiin työmenetelmiin sekä jatkuvaan työn laadun ja vaikuttavuuden arviointiin. Valvira hoitaa tehtävänsä prosesseina.

Valvira

Ammatillista vastuuta määrittävät keskeiset säädökset

- Laki ja asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä (L 559/1994, A 564/1994)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- Asetus potilasasiakirjoista (298/2009) Henkilötietolaki, potilasvahinkolaki...
- Kansanterveyslaki, Erikoissairaanhoitolaki, Terveydenhuoltolaki, Mielensterveyslaki, muut terveydenhuollon erityislait
- Perustuslaki

Vastuun perusperiaate

- Kukin terveydenhuollon ammattihenkilö on itse vastuussa siitä, mitä tekee tai mitä jättää tekemättä.
- Työnantaja kantaa osaltaan oman vastuunsa.

Valvira

- Ei ole luetteloa tehtävistä, joita saa tai ei saa tehdä
- Periaate: oikeudet, velvollisuudet ja vastuu perustuvat koulutuksella hankittuun pätevyyteen ja valmiuksiin sekä niitä määrittävään lainsäädäntöön
Terveysihuollon ammattihenkilölain tarkoituksena on edistää potilasturvallisuutta sekä terveysihuollon palvelujen laatua: varmistamalla, että tässä laissa tarkoitettulla terveysihuollon ammattihenkilöllä on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, muu riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät muut valmiudet;

Valvira

- Lisävalmiuksia ja oikeuksia voidaan hankkia ja antaa työpaikkakohtaisen koulutuksen perusteella, työnantajan päätöksellä

Terveydenhuoltolain 5 §:ssä täydennyskoulutusvelvoite
Kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on huolehdittava siitä, että terveydenhuollon henkilöstö, mukaan lukien sen yksityisen palveluntuottajan palveluksessa oleva henkilöstö, jolta kunta tai kuntayhtymä hankkii palveluja, osallistuu riittävästi terveydenhuollon täydennyskoulutukseen.
Täydennyskoulutuksen sisällössä on otettava huomioon henkilöstön peruskoulutuksen pituus, työn vaativuus ja tehtävien sisältö.
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella voidaan säätää täydennyskoulutukseen sisältyvistä asioista ja seurannasta.

Valvira

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä

Terveydenhuollon ammattihenkilön yleiset velvollisuudet (15-21 §):

***toiminnan päämääränä oltava terveyden
ylläpitäminen ja edistäminen, sairauksien
ehkäiseminen sekä sairaiden parantaminen ja heidän
kärsimyksiensä lievittäminen**

Valvira

*** sovellettava yleisesti hyväksytyjä ja kokemusperäisiä perusteltuja menettelytapoja koulutuksensa mukaisesti, jota pyrittävä jatkuvasti täydentämään**

- *Terveystenhuollon ammattihenkilö saa tarjota ja antaa potilaalle vain sellaista hoitoa, joka on ko. tilanteessa yleisesti, ns. koululääketieteellisen tiedon ja kokemuksen mukaan, hyväksyttyä ja perusteltua.*
- *Potilaalta ei saa edellyttää, että hän kykenisi erottamaan yleisesti lääketieteellisesti hyväksytyt hoitomenetelmät mahdollisista muista menetelmistä. Ammattihenkilön on pidettävä ne selkeästi erillään.*

Valvira

- **otettava tasapuolisesti huomioon potilaalle koituva hyöty ja mahdolliset haitat**

- * **otettava huomioon, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista säädetään**

- * **annettava aina kiireellisen hoidon tarpeessa olevalle apua**

- * **laadittava ja säilytettävä potilasasiakirjat ja pidettävä salassa niihin sisältyvät tiedot siten kuin asiasta säädetään**

Valvira

***pidettävä salassa asemansa tai tehtävänsä perusteella tietoonsa saamat yksityisen tai perheen salaisuudet**

***noudatettava Valviran ja aluehallintoviraston antamia määräyksiä sekä annettava niiden pyytämät tarpeelliset ilmoitukset, selvitykset ja selitykset**

Terveydenhuollon valvonnan tarkoitus

- Varmistaa potilasturvallisuus ja edistää terveydenhuoltopalvelujen laatua ennalta ehkäisemällä epäasianmukaisia hoito- ja toimintakäytäntöjä ja puuttamalla säädösten vastaiseen tai muutoin virheelliseen menettelyyn tai laiminlyönteihin.
- Selvittää ja arvioida, onko terveydenhuollon **ammattihenkilö** ja/tai terveydenhuollon **toimintayksikkö** noudattanut voimassa olevia säädöksiä, ammattieettisiä velvollisuuksia, annettuja ohjeita ja määräyksiä.

Valvira

Lääkärin erityiset oikeudet ja velvollisuudet (22-23 §):

***laillistettu lääkäri päättää potilaan lääketieteellisestä tutkimuksesta, taudinmäärityksestä ja siihen liittyvästä hoidosta**

***laillistetulla lääkärillä/hammaslääkärillä oikeus määrätä apteekista lääkkeitä lääketieteellisiin/hammaslääketieteellisiin tarkoituksiin**

Valvira

Lääkärin erityiset oikeudet ja velvollisuudet (Terveystoimintalaki 57 §)

*** Terveystoimintolain toimintayksikössä on oltava vastaava lääkäri. Vastaavan lääkärin on johdettava ja valvottava toimintayksikön terveyden- ja sairaanhoitoa.**

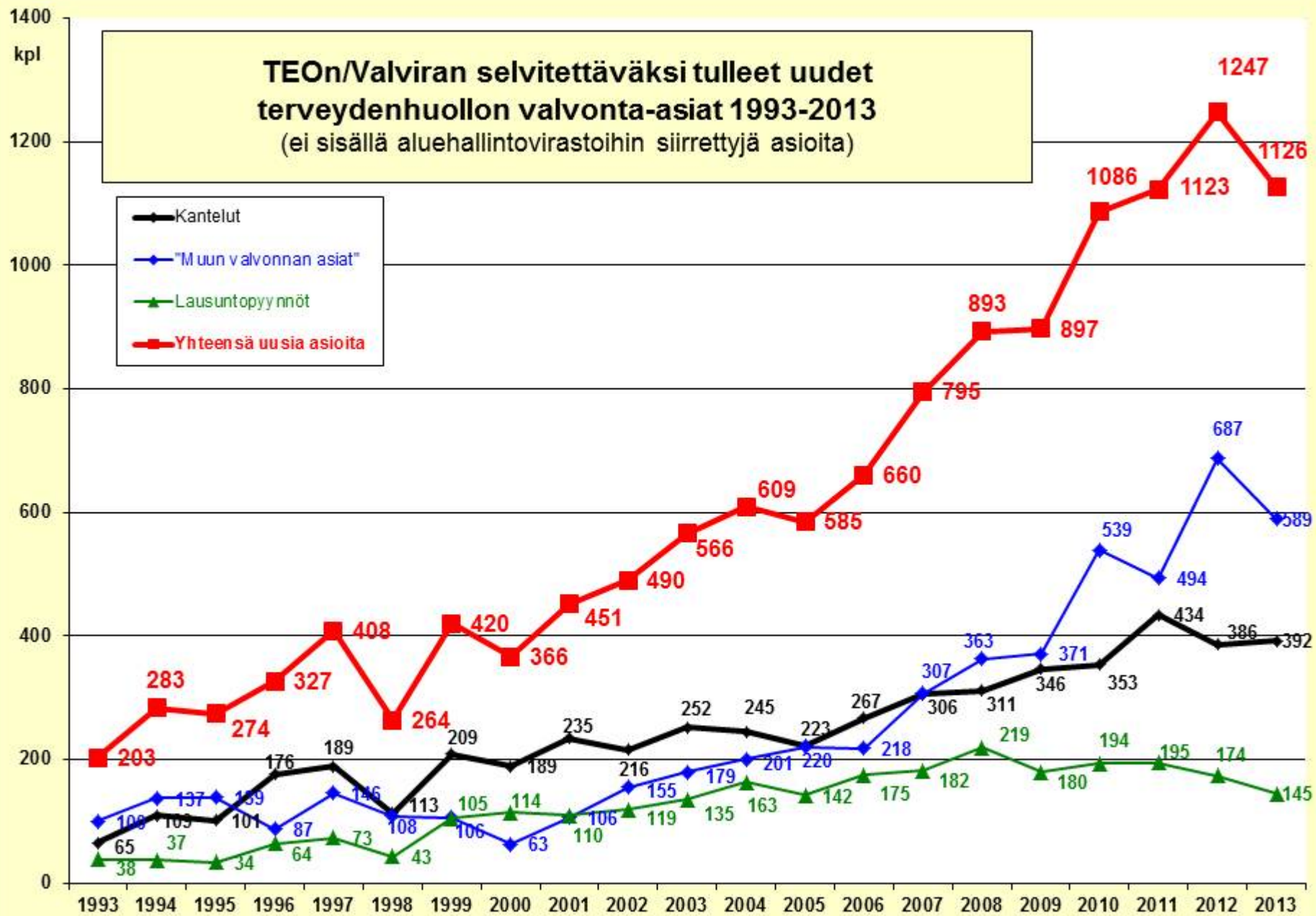
*** Potilaan sairaanhoidon aloittamisesta ja lopettamisesta sekä potilaan siirtämisestä toiseen toimintayksikköön päättää vastaava lääkäri tai hänen antamiensa ohjeiden mukaan muu laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö.**

Valvira

Terveydenhuollon ammattihenkilön valvontaan liittyvät asia voi tulla vireille monella tavalla:

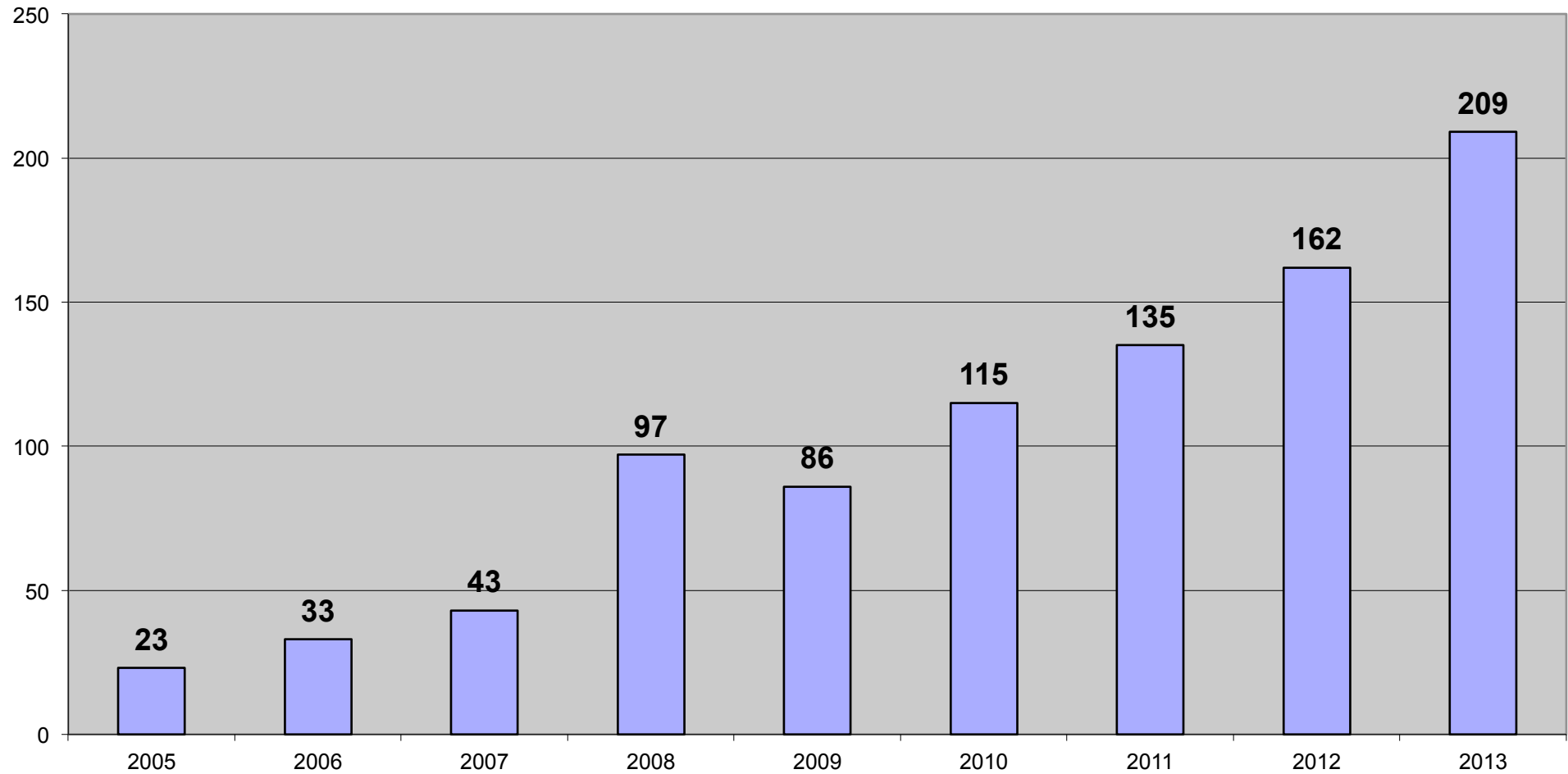
- Potilaan tai omaisen tekemänä kanteluna
- Apteekin, esimiehen, poliisin tai muun viranomaisen tai henkilön omalla ilmoituksella
- Viranomaisen (kuten poliisin tai EOA:n) lausuntopyynnöllä
- Valviran tai AVIn omalla aloitteella

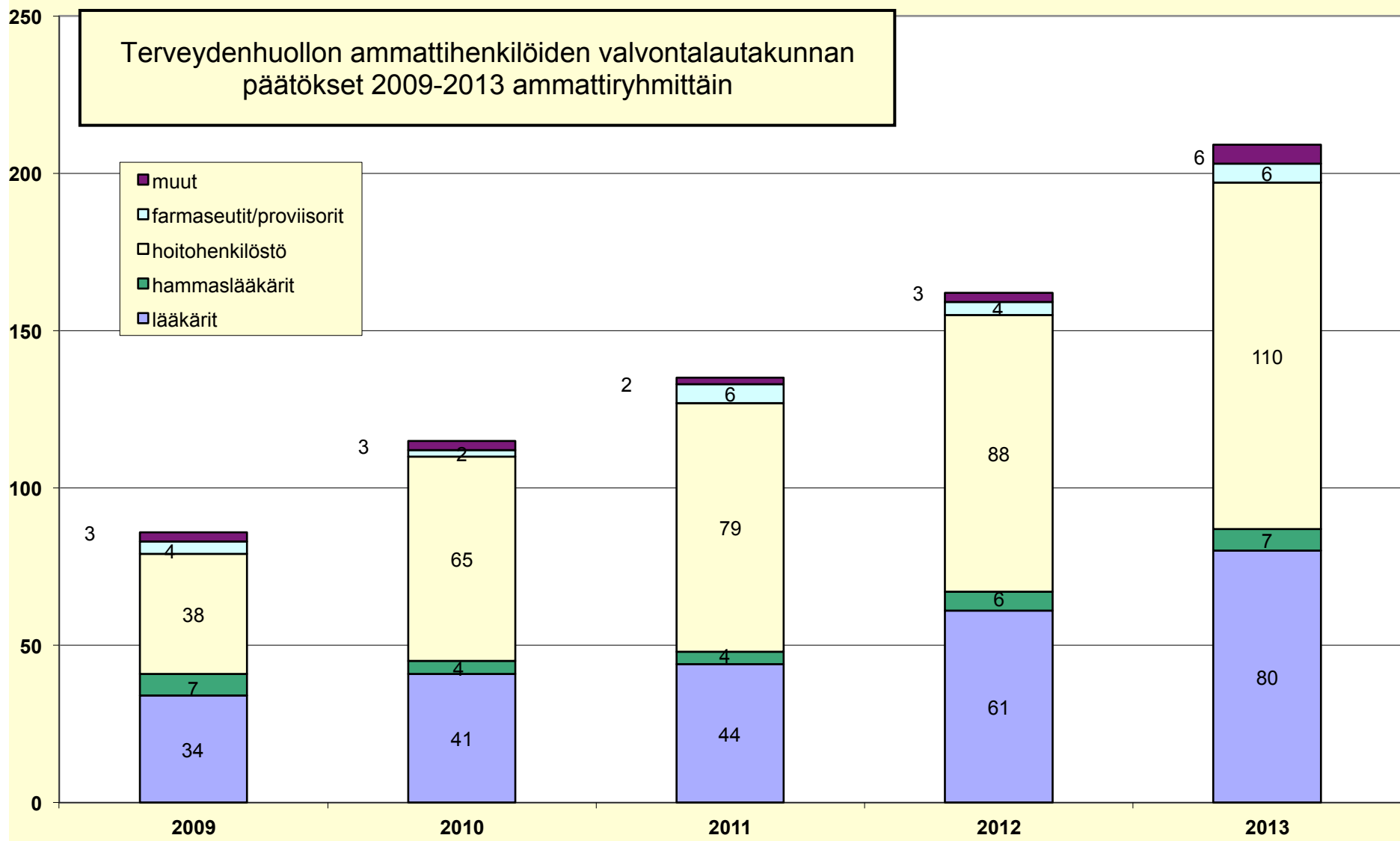

Valvira

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnassa tehtyjä päätöksiä

Valvira

Lisätietoja: www.valvira.fi